

Bijlage 9 - Voorwaarden Artificial Intelligence (AI) en Algoritmische toepassingen (AT)

De hierna gedefinieerde begrippen hebben, wanneer zij met een hoofdletter geschreven worden, de hier bedoelde definitie.

AI: Een technologie die, op basis van input, zelfstandig conclusies trekt en output genereert in de vorm van voorspellingen, inhoud, aanbevelingen of beslissingen. Deze output kan vervolgens fysieke of virtuele omgevingen beïnvloeden met het doel expliciete of impliciete doelstellingen te bereiken. De technologie kan leren, redeneren en taken uitvoeren op een manier die normaliter menselijke intelligentie vereist.

AI toepassing: Een AI-toepassing omvat het model en de gehele infrastructuur eromheen. Dit omvat de hardware, software, gegevensverwerking, input- en outputinterfaces, en alle componenten die nodig zijn om het model effectief te laten werken.

AT: Een set van regels en instructies die een computer geautomatiseerd volgt bij het maken van berekeningen om een probleem op te lossen of een vraag te beantwoorden.

Beoogd gebruik: het oplossen van de door het Kadaster voorafgaand aan het gebruik van de AI/AT toepassing gedefinieerde probleem of problemen of ter bevordering van efficiëntie en effectiviteit.

Besluiten: besluiten van het Kadaster die bestuursrechtelijk, privaatrechtelijk en/of feitelijk van aard zijn en die direct of indirect één of meer rechthebbenden die staan ingeschreven in registraties van het Kadaster, bezoekers van het Kadaster of bedrijven of afnemers van data van het Kadaster in aanmerkelijke mate treffen.

Procedurele transparantie: het verstrekken van informatie in het doel, het ontwikkelproces, gebruikte data en aannames van een AI/AT toepassing, inclusief risicoanalyse en maatregelen.

Technische transparantie: inzicht in de technische werking van de AI/AT toepassing, waaronder broncode, technische specificaties en prestatiegegevens.

Uitlegbaarheid: het kunnen uitleggen hoe een AI/AT toepassing tot een bepaalde beslissing of uitkomst komt, inclusief inzicht in de factoren en wijzigingen in input die de uitkomst beïnvloeden. Onder het Uitlegbaar maken van een AI/AT toepassing valt mede het verstrekken van alle (technische) informatie die nodig is om in een bezwaarprocedure, een beroepsprocedure of een andere juridische procedure de totstandkoming van een Besluit toe te lichten en om de wederpartij en eventuele andere belanghebbenden de gelegenheid te bieden de totstandkoming van een Besluit te toetsen zodat de wederpartij reële rechtsbescherming wordt geboden.

Ethische principes: Richtlijnen en normen die ervoor zorgen dat AI op een verantwoorde, transparante en eerlijke manier wordt ontwikkeld en toegepast. Deze principes omvatten onder meer transparantie, eerlijkheid, privacybescherming, verantwoordelijkheid, veiligheid, menselijk toezicht, maatschappelijk welzijn, rechtvaardigheid, respect voor autonomie en duurzaamheid. Het doel is om de voordelen van AI te maximaliseren, schade te minimaliseren en ervoor te zorgen dat AI-systemen moreel aanvaardbaar en sociaal verantwoord zijn.

Contractuele voorwaarden

Artikel 1. Toepasselijkheid

- 1.1. Deze voorwaarden zijn van toepassing indien Opdrachtnemer aan het Kadaster een AI/AT toepassing levert die door het Kadaster wordt gebruikt bij het nemen van Besluiten, het voorbereiden van Besluiten of in het kader van handhavings- of fraudeonderzoek.
- 1.2. Deze voorwaarden zijn eveneens van toepassing indien Opdrachtnemer aan het Kadaster een AI/AT toepassing levert die wordt ingezet voor het nemen van beslissingen of het voorbereiden van beslissingen over medewerkers van het Kadaster.
- 1.3. Deze voorwaarden zijn van toepassing ongeacht of Opdrachtnemer de AI/AT toepassing in de vorm van een product, als onderdeel van een dienst of als onderdeel van een ontwikkelovereenkomst aan het Kadaster levert.
- 1.4. Indien de AI/AT toepassing onderdeel uitmaakt van één of meerdere softwareproducten die door Opdrachtnemer gezamenlijk aan het Kadaster worden geleverd, vormen deze softwareproducten gezamenlijk de AI/AT toepassing waarop deze voorwaarden van toepassing zijn, tenzij Partijen anders overeenkomen.

Artikel 2. Naleving van wet- en regelgeving

- 2.1. Bij nieuwe relevante wetgeving past Opdrachtnemer de toepassing binnen een redelijke termijn aan.
- 2.2. Op verzoek van het Kadaster overlegt Opdrachtnemer bewijsstukken van naleving van de AI Verordening, inclusief classificaties zoals bijvoorbeeld het niveau risico vanuit de AI Verordening, documentatie en tests.

Artikel 3. Kwaliteit van de AI/AT toepassing

- 3.1. De AI/AT toepassing is ontwikkeld en functioneert op een wijze die in overeenstemming is met toepasselijke wet- en regelgeving
- 3.2. De AI/AT toepassing wordt ontwikkeld volgens een gemotiveerde aanpak die kwaliteit en betrouwbaarheid waarborgt.

Artikel 4. Kwaliteit van de data

- 4.1. Indien de AI/AT toepassing gebaseerd is op data van het Kadaster, zorgt Opdrachtnemer voor analyse, structurering en bewerking:
 - a. om bias¹, fouten en onnauwkeurigheden zoveel mogelijk te voorkomen;
 - b. in overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving.
- 4.2. Voor data niet aangeleverd door het Kadaster gelden dezelfde eisen als in 4.1.

Artikel 5. Data-eigendomsrechten

- 5.1. Alle data aangeleverd door het Kadaster blijft eigendom van het Kadaster en mag uitsluitend voor overeengekomen doeleinden worden gebruikt.
- 5.2. Data gecreëerd of verzameld tijdens de uitvoering van de overeenkomst blijft eigendom van het Kadaster en dient op verzoek te worden vernietigd of overgedragen.
- 5.3. Data-overdracht vindt plaats in een door het Kadaster aangewezen formaat, inclusief metadata en bijbehorende documentatie. Extra werkzaamheden voor formatconversie worden redelijk vergoed.
- 5.4. Om data lock-in te vermijden, zorgt Opdrachtnemer dat data interoperabel en exporteerbaar is in gangbare formaten.
- 5.5. Aanbieders moeten aantonen dat de door hen ontwikkelde algoritmes geen inbreuk maken op auteursrechten van derden, zowel met betrekking tot de gebruikte trainingsdata als de gegenereerde output. Dit houdt in dat zij kunnen verantwoorden hoe de trainingsdata op rechtmatige wijze is

¹ Bias is een systematische afwijking of vooroordeel in data, algoritmes of outputs van AI die leiden tot oneerlijke, onnauwkeurige, discriminerende of ongewenste resultaten. Bias kan voorkomen in de data, in het algoritme zelf en door menselijke aannames tijdens de ontwikkeling en uitvoering.

verkregen, bijvoorbeeld door het vermelden van de bron. Indien nodig dienen aanbieders mitigerende maatregelen te treffen om mogelijke schendingen te voorkomen.

Artikel 6. Vertrouwelijkheid en gegevensbescherming

- 6.1. Vertrouwelijke informatie wordt beschermd en uitsluitend gebruikt voor overeengekomen doeleinden.
- 6.2. Gegevensbescherming wordt gewaarborgd via maatregelen zoals encryptie en toegangscontrole.

Artikel 7. Transparantie en uitlegbaarheid

- 7.1. Opdrachtnemer verstrekt volledige Procedurele transparantie op eerste verzoek van het Kadaster.
- 7.2. Technische transparantie wordt op verzoek verstrekt voor audits door het Kadaster of een onafhankelijke derde. Toegang tot broncode kan worden vereist onder strikte voorwaarden, zoals:
 - a. alleen voor onafhankelijke audits;
 - b. onder een strikte geheimhoudingsovereenkomst;
 - c. uitsluitend voor het Beoogd gebruik en voor controle van conformiteit met eisen.
- 7.3. Het Kadaster behoudt het recht om de werking van de toepassing uit te leggen en deelt informatie met derden indien nodig.
- 7.4. De AI/AT toepassing ondersteunt Explainable AI (XAI) mechanismen waarmee gebruikers AI-uitkomsten kunnen interpreteren en aanpassen. Beslissingen en de factoren die deze beïnvloeden worden helder en begrijpelijk gepresenteerd.

Artikel 8. Ethische en maatschappelijke verantwoordelijkheid

- 8.1. De toepassing wordt ontworpen volgens Ethische principes en maatschappelijke verantwoordelijkheid.
- 8.2. Opdrachtnemer voert een ethische risicoanalyse uit en overlegt de resultaten op verzoek en is transparant over de uitvoering van de analyse.
- 8.3. Negatieve maatschappelijke gevolgen zoals discriminatie worden proactief geminimaliseerd.
- 8.4. Bij maatschappelijke risico's implementeert Opdrachtnemer maatregelen, zoals het instellen van bijvoorbeeld een ethisch comité, het uitvoeren van maatschappelijke evaluaties of andere specifieke mitigerende maatregelen.

Artikel 9. Bias

- 9.1. Opdrachtnemer documenteert en adresseert bias in datasets en algoritmes.
- 9.2. Correctieve maatregelen worden getroffen en op verzoek gerapporteerd.
- 9.3. Opdrachtnemer voert periodiek Bias-audits uit om nieuwe risico's te identificeren en te mitigeren.

Artikel 10. Risicomanagementstrategie bij ontwikkeling van de AI/AT toepassing

- 10.1. Bij de ontwikkeling van de AI/AT zal Opdrachtnemer een gangbare en up-to-date risicomanagementstrategie hanteren die passend is voor de aard van de AI/AT toepassing. Bij het toepassen van deze risicomanagementstrategie zal Opdrachtnemer de belangrijkste risico's identificeren die zich kunnen voordoen bij het gebruik van de AI/AT toepassing door het Kadaster en maatregelen treffen teneinde de geïdentificeerde risico's beheersbaar te maken. Bij het identificeren van de risico's zal Opdrachtnemer indien relevant in ieder geval aandacht besteden aan het risico dat niet wordt voldaan aan één of meer van de verplichtingen genoemd in artikel 3 en artikel 4, risico's die verband houden met discriminatie, de mogelijkheid voor het Kadaster om controle te houden over de AI/AT toepassing en gegevensbescherming.
- 10.2. Opdrachtnemer zal de in artikel 10.1 beschreven risicomanagementstrategie op dusdanige wijze uitvoeren en documenteren dat de tijdens de in artikel 7.2, 9.3 en 15 bedoelde audits kan controleren of Opdrachtnemer aan de in artikel 10.1 beschreven verplichting heeft voldaan.
- 10.3. Indien en voor zover Opdrachtnemer de AT voorafgaand aan het sluiten van de Overeenkomst heeft ontwikkeld, staat Opdrachtnemer ervoor in dat de in artikel 10.1 en artikel 10.2 beschreven handelingen reeds hebben plaatsgevonden. Op eerste verzoek van het Kadaster zal Opdrachtnemer daarvan bewijs aanleveren.

Artikel 11. Beheer van de AI/AT toepassing

- 11.1. Indien Opdrachtnemer de AI/AT toepassing in de vorm of als onderdeel van een dienst aanbiedt of beheer en onderhoud hieraan verricht, staat Opdrachtnemer ervoor in dat de AI/AT toepassing en de daarbij behorende documentatie gedurende de looptijd van de Overeenkomst aan de in artikel 3 genoemde voorwaarden blijft voldoen.
- 11.2. Indien Opdrachtnemer de AI/AT toepassing in de vorm of als onderdeel van een dienst aanbiedt of beheer en onderhoud hieraan, maakt onderdeel van de door Opdrachtnemer te leveren diensten uit dat Opdrachtnemer gedurende de looptijd van de Overeenkomst continue zal monitoren of de in artikel 9.1 bedoelde risico's nog actueel zijn en of de in artikel 9.1 bedoelde maatregelen effectief zijn. Indien dat niet het geval blijkt te zijn, zal Opdrachtnemer aanvullende maatregelen treffen.
- 11.3. Onderdeel van de in artikel 11.2 bedoelde verplichting is dat Opdrachtnemer zal informeren indien nieuwe risico's bekend worden of de in artikel 9.1 bedoelde maatregelen niet effectief blijken te zijn.

Artikel 12. Continuïteit en onderhoud

- 12.1. Onderhoud en ondersteuning zijn gedurende de overeengekomen termijn gegarandeerd.
- 12.2. Updates en hertraining waarborgen prestaties en naleving.
- 12.3. Een overgangsplan (exitstrategie) wordt vooraf afgestemd.
- 12.4. Voor cloudtoepassingen zorgt Opdrachtnemer voor mechanismen die voldoen aan ISO 27001 en SOC 2 normen.

Artikel 13. Monitoring en rapportage

- 13.1. Mechanismen voor continue monitoring van prestaties, betrouwbaarheid en veiligheid worden geïmplementeerd.
- 13.2. Periodieke rapportages over prestaties en naleving worden verstrekt.
- 13.3. Continue monitoring van Algoritmes en AI wordt ingezet om afwijkingen tijdig te signaleren en te corrigeren.

Artikel 14. Incidentbeheer tijdens operationele fase

- 14.1. Incidenten met impact op werking, betrouwbaarheid of ethiek worden direct gemeld.
- 14.2. Corrigerende maatregelen worden genomen en gerapporteerd.
- 14.3. Opdrachtnemer zorgt voor een gedocumenteerd protocol voor incidentbeheer, inclusief de stappen voor melding, beoordeling, en correctie van incidenten.

Artikel 15. Verificatie

- 15.1. Het Kadaster kan onafhankelijke audits laten uitvoeren op naleving, werking en ethiek.
- 15.2. Opdrachtnemer verleent volledige medewerking aan dergelijke audits.
- 15.3. Als onderdeel van de verificatie levert Opdrachtnemer simulaties en demonstraties met testdata, inclusief edge-cases.

Artikel 16. Governance

- 16.1. Opdrachtnemer wijst een verantwoordelijke aan voor de governance van de AI/AT toepassing, zoals een AI-ethicus of een compliance officer.
- 16.2. Opdrachtnemer stelt bij een hoog risico AI toepassing een ethisch comité in dat regelmatig bijeenkomt om de ethische implicaties van de AI/AT toepassing te evalueren en te adviseren over verbeteringen. Het bepalen van hoog risico wordt door Opdrachtgever gedaan in een risicoanalyse.
- 16.3. De verantwoordelijke voor governance zorgt voor gedetailleerde documentatie en rapportage over de naleving van ethische en maatschappelijke verantwoordelijkheden.
- 16.4. Opdrachtnemer zorgt voor regelmatige opleidingen en bewustwordingstrainingen voor alle betrokken medewerkers over de ethische en maatschappelijke aspecten van AI. Opdrachtnemer bepaalt en onderbouwt welke mate van opleiding en ondersteuning nodig is om het beoogde algoritme op een verantwoorde en effectieve manier te implementeren en te gebruiken.

Artikel 17. Meldplicht

- 17.1 Indien bij aanvang van de overeenkomst geen gebruik wordt gemaakt van AI, maar dit in een later stadium wel wordt toegepast, is Opdrachtnemer verplicht dit binnen 5 dagen schriftelijk te melden aan Opdrachtgever.
- 17.2 Bij wijzigingen of doorontwikkelingen in de toepassing van AI die relevant zijn voor de uitvoering van de overeenkomst, stelt Opdrachtnemer Opdrachtgever hiervan binnen 5 dagen schriftelijk op de hoogte.
- 17.3 Indien Opdrachtgever op grond van een melding zoals bedoeld in artikel 17.1 of 17.2 van mening is dat het gebruik van AI niet wenselijk is binnen de overeengekomen Oplossing, heeft Opdrachtgever het recht om de overeenkomst schriftelijk op te zeggen met inachtneming van een opzegtermijn van 30 dagen
- 17.4 Indien een oplossing gezamenlijk wordt ontwikkeld met AI, kan het Kadaster aanvullende AI-componenten toevoegen. In dat geval heeft de Opdrachtgever een meldplicht richting de Opdrachtnemer.

Artikel 18. Kosten

Tenzij Partijen anders overeenkomen of in deze voorwaarden uitdrukkelijk anders is bepaald, is het Kadaster voor de werkzaamheden die voortvloeiden uit deze voorwaarden geen aanvullende vergoeding verschuldigd aan Opdrachtnemer.